

АДАМ ДЕНСАУЛЫҒЫНА ҚАМҚОРМЫЗ

ҚАЗАҚСТАН

STADA HEALTH
REPORT 2023

ЗАБОТИМСЯ О ЗДОРОВЬЕ ЛЮДЕЙ

КАЗАХСТАН

16

ел
стран

44

сұрақ
вопроса

30 000 +

респондент
респондентов

32 000

адамнан сауалнама алынды, олар 16 елден, 18-99 жас аралығында

опрошенных в возрасте от 18 до 99 лет из 16 стран

2023 ЖЫЛ
НАУРЫЗ-СӘУІР

МАРТ – АПРЕЛЬ
2023 ГОДА

Онлайн-зерттеуді жүргізу кезеңі

Период проведения онлайн-исследования

ТАҚЫРЫП:
ТЕМА:

STADA компаниясының 2023 жылғы денсаулық сақтау жағдайы туралы есебі

«Доклад компании STADA о состоянии здравоохранения в 2023 году»

Зерттеуді Human8 зерттеу компаниясы жүргізді

Исследование было проведено исследовательской компанией Human8

Кіріспе

Назарларыңызға STADA Health Report-тың 2023 жылғы зерттеуін ұсынамыз. Бұл осымен 10-есеп. Еуропа елдеріндегі қоғамдық пікір туралы есеп денсаулық сақтау саласының негізгі тақырыптарын қамтиды: созылмалы ауруларға деген көзқарас, психологиялық денсаулық, соғыс пен дағдарыстың салдары, жалпы әл-ауқат және аурудың алдын алу, денсаулық сақтау қызметтеріне қанағаттану деңгейі.

Жалпы алғанда, Еуропаның 16 елінің респонденттерінен қазақстандық респонденттердің айырмашылығы: жалпы оң көзқарасы, жалпы оптимистік көзқарасы, диагностиканың жаңа технологиялары мен заманауи тәсілдеріне ашықтығы, сондай-ақ денсаулық туралы өз білімін бағалауға келгенде өз-өзіне сынмен қарай білу деңгейінің жоғары екендігі.

COVID-19 пандемиясына қатысты мәселелер артта қалды, дағдарыстың салдары және дәрі-дәрмектің қолжетімділігі туралы алаңдаушылық алдыңғы орынға шығып отыр. Осылайша, еуропалықтардың 14%-ы дәрі-дәрмектен үнемдеуге мәжбүр. Осыған қарамастан, дәрі-дәрмек қабылдаудың жалпы өсімі (19%-ға дейін) байқалды. Дәріханаларға бару жиілігі жыл сайын 3%-ға, 59%-ға дейін өсті. Ал пандемиядан кейін, керісінше, дәріханада жеке кеңес алу қажеттілігінің күрт төмендеуі байқалды. Экономикалық дағдарыс жұрттың қаржылық тұрақтылығының төмендеуіне әкелді. Барлық елдегі респонденттер көптеген саладағы шығындарды, соның ішінде сауықтыру процедураларын, спортты, жаңа өнімдерді, дәрумендерді, сондай-ақ, дәрі-дәрмектерді азайтуға мәжбүр екенін атап өтті. Алайда, жағымды тұстары да бар. Респонденттер жақсы ұйықтай бастағанын, психологиялық денсаулығын бағалауы былтырғымен салыстырғанда айтарлықтай жақсарғанын мәлімдеген. Тек денсаулық сақтау қызметтеріне жалпы қанағаттану төмендеген.

Дәстүр бойынша, STADA Health Report 2023 зерттеуі адамдардың мінез-құлқын, фармацевтикалық және медициналық сауат деңгейін және денсаулық сақтау үрдістерін тереңірек түсінуге көмектесетін деректерді қамтиды. Бұл STADA-ға науқастар мен денсаулық сақтау мамандарының тілегін бұдан да жоғары деңгейде орындауға мүмкіндік береді, яғни сенімді серіктес ретінде адам денсаулығына қамқорлық жасау миссиясын толық орындауына көмектеседі.

Введение

Мы представляем вашему вниманию очередное, 10-е по счету, исследование STADA Health Report 2023 года. Отчет об общественном мнении в европейских странах охватывает такие ключевые темы сферы здравоохранения, как отношение к хроническим болезням, психологическое здоровье, последствия войны и кризиса, общее самочувствие и профилактика заболеваний, удовлетворенность услугами здравоохранения.

В общей картине из 16 европейских стран респондентов из Казахстана отличает общий позитивный настрой, оптимистичный взгляд в целом, открытость новым технологиям и современным способам диагностики, высокий уровень самокритики в части оценки собственных знаний о здоровье.

Вопросы, связанные с пандемией COVID-19, уходят на задний план, их место занимают последствия кризиса и опасения по поводу доступности лекарств. Так, 14% европейцев вынуждены экономить на лекарствах. Тем не менее там произошло общее увеличение (до 19%) приема лекарственных препаратов. Частота посещений аптек увеличилась на 3% в годовом исчислении, до 59%. Напротив, было отмечено резкое снижение потребности в индивидуальном консультировании в аптеке после пандемии. Экономический кризис вызвал спад финансовой стабильности людей. Респонденты во всех странах отмечают, что вынуждены сокращать расходы во многих областях, в том числе на оздоровительные процедуры, спорт, свежие продукты, витамины, на медикаменты. Однако не все так плохо. Люди стали лучше спать, значительно улучшилась по сравнению с прошлым годом самооценка в плане психологического здоровья. При этом общая удовлетворенность услугами здравоохранения снижается.

По традиции и исследование STADA Health Report 2023 содержит данные, которые помогают глубже понять поведение людей, уровень фармацевтической и медицинской грамотности, а также тенденции в здравоохранении. Это позволяет STADA еще лучше отвечать ожиданиям пациентов и медицинских работников, а значит, в полной мере следовать своей миссии – заботиться о здоровье людей в качестве надежного партнера.

Қысқа шолу

STADA Health Report зерттеуі бастапқыда жергілікті деңгейде болады деп ойластырылған және денсаулық сақтау мәселелерінде Германия халқының хабардарлық деңгейін бағалауға бағытталған еді. Бұл форматта ол 2014 жылдан бастап төрт жыл бойы өткізілді. 2018 жылы есеп алғаш рет халықаралық деңгейге шықты: денсаулық сақтау секторын үнемі дамып келе жатқан цифрландыруға баса назар аударылды. Тоғыз елдің тұрғындарынан осыған байланысты білімі, тілектері мен қорқыныштары туралы сұралды. 2020 жылы шолуға вакцинация және иммунитет, жыныстық қатынас және денсаулық, өлімге деген көзқарас сияқты резонанстық тақырыптар қосылды. Былтыр оның фонында оқшаулану мен эмоционалды шаршаудың салдары өзекті болды. Кейінгі үш жылда STADA Health Report-қа қатысатын мемлекеттер саны екі есеге жуық өсті. 2022 жылдан бастап есепке Қазақстан бойынша деректер енгізілді, ал биыл сауалнамаға алғаш рет Өзбекстан тұрғындары қатысты.

2023 жылғы іріктеу мен әдістеме

2023 жылы STADA Human8 зерттеу компаниясын тарта отырып, халықаралық сауалнама жүргізді. Ол 2023 жылдың наурыз-сәуір айларында 15 елде: Австрия, Бельгия, Чехия, Франция, Германия, Италия, Қазақстан, Нидерланды, Польша, Португалия, Румыния, Сербия, Испания, Швейцария, Ұлыбританияда онлайн-сауалнама арқылы жүзеге асырылды. Өзбекстанда нәтижелер Ijtimoiy Fikr зерттеу компаниясының қатысуымен телефонмен сауалнама жүргізу арқылы алынды. Әр елде шамамен 2000 адамнан сұхбат алынды.

Сауалнамаға жалпы 18-99 жас аралығындағы 32 013 адам қатысты.

Анкета 9 санат бойынша 44 сұрақтан тұрды:

1. Жалпы әл-ауқат
2. Психологиялық саулық
3. Суық тию ауруларына төзімділік
4. Ауырсынуды басатын препараттарға деген көзқарас
5. Созылмалы аурулар
6. Аурудың алдын алу
7. Денсаулық сақтау жүйесі
8. Соғыс пен дағдарыстың салдары
9. Медицина цифровизациясы

Краткий обзор

Исследование STADA Health Report изначально задумывалось как локальное и было нацелено на оценку уровня информированности населения Германии в вопросах охраны здоровья. В таком формате оно проводилось с 2014 года на протяжении четырех лет. В 2018 году отчет впервые вышел на международный уровень: акцент делался на постоянно развивающейся цифровизации сектора здравоохранения. Жителей девяти стран спросили об их знаниях, пожеланиях и опасениях в этой связи. В 2020 году к обзору были добавлены такие резонансные темы, как вакцинация и иммунитет, секс и здоровье, отношение к смерти. В прошлом году актуальными стали последствия изоляции и эмоционального выгорания на ее фоне. За последние три года количество государств, участвующих в подготовке STADA Health Report, почти удвоилось. С 2022 года в отчет включены данные по Казахстану, а в нынешнем году впервые в опросе приняли участие жители Узбекистана.

Выборка и методология в 2023 году

В 2023 году компания STADA вновь провела международный опрос привлечением исследовательской компании Human8. Он был реализован с помощью онлайн-анкеты в марте – апреле 2023 года в 15 странах: Австрии, Бельгии, Чехии, Франции, Германии, Италии, Казахстане, Нидерландах, Польше, Португалии, Румынии, Сербии, Испании, Швейцарии и Великобритании. В Узбекистане результаты были получены посредством телефонного опроса с привлечением исследовательской компании Ijtimoiy Fikr. В каждой стране было опрошено около 2000 человек.

Всего было опрошено 32 013 человек в возрасте от 18 до 99 лет.

Анкета состояла из 44 вопросов по девяти категориям:

1. Общее самочувствие
2. Психологическое здоровье
3. Восприимчивость к простудным заболеваниям
4. Отношение к обезболивающим препаратам
5. Хронические болезни
6. Профилактика заболеваний
7. Система здравоохранения
8. Последствия войны и кризиса
9. Цифровизация медицины

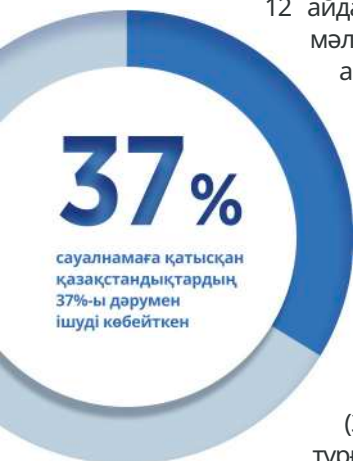

БЕЛГІСІЗДІК

- Сауалнамаға қатысқан қазақстандықтардың 37%-ы дәрумен ішуді көбейткен
- 26%-ы дұрыс тамақтануға көңіл бөле бастаған
- 19%-ы профилактикалық медициналық тексеруден жиі өте бастаған

Қазақстандықтар неге профилактикадан бас тартып, өз денсаулығына қауіп төндіреді?

Кейінгі жылдары денсаулығымыздың қаншалықты осал екені бұрынғыдан да айқын бола түсті. Бірақ жағымды жаңалық та бар: Еуропа халқы бұл жағдайды ескеріп, жұрт қайтадан өз әл-ауқатына күтіммен қарай бастаған. Былтыр сауалнамаға қатысқандардың 73%-ы өзінің жалпы әл-ауқатын жақсарту үшін қандай да бір шара қабылдаған. Бұл тізімде бірінші орын рационалды тамақтануға арналған, сондықтан сауалнамаға қатысқандардың 28%-ы кейінгі 12 айда пайдалы тағамдарға ауысқанын мәлімдеді. Дәрумен тұтыну да осылай арта түскен. Дұрыс тамақтануды бәрінен де Сербия (47%), Румыния (43) және Испания (40) тұрғындары құп көреді екен.

Сонымен қатар, еуропалықтардың едәуір бөлігі денсаулық сақтау мамандарының көмегіне жүгіне бастаған: 22% - терапевтерге, 17% - фармацевтерге. Франция (39), Чехия (32) және Бельгия (31) тұрғындары денсаулық мәселелері бойынша фармацевтерге ерекше ықыласпен жүгінеді.

Қазақстандықтар дәрумен қабылдау рейтингінде көш бастап тұр: респонденттердің 37%-ы кейінгі 12 айда дәрумен тұтынуды көбейтіпті. Әрбір төртінші қазақстандық (26%) сау

«ПОЛЕТ ВСЛЕПУЮ»

- 37% опрошенных казахстанцев увеличили потребление витаминов
- 26% говорят, что стали питаться более здоровой пищей
- 19% стали чаще проходить профилактические медицинские осмотры

Почему казахстанцы воздерживаются от профилактики, тем самым подвергая свое здоровье риску?

За последние годы, как никогда ранее, стало очевидным, насколько уязвимым является наше здоровье. Но есть и хорошая новость: население Европы приняло к сведению этот факт и люди снова взялись за заботу о своем благополучии. За последний год 73% из числа всех опрошенных приняли хоть какие-то меры по улучшению своего общего самочувствия. Первое место в этом списке отводится более рациональному питанию. Так, 28% опрошенных утверждают, что последние 12 месяцев они питались более здоровой пищей. Столько же увеличили потребление витаминов. Наиболее яркими приверженцами здорового рациона питания оказались жители Сербии (47%), Румынии (43) и Испании (40).

Кроме того, значительная часть европейцев чаще стали прибегать к помощи специалистов в области здравоохранения: 22% – терапевтов, 17% – фармацевтов. Особенно охотно обращаются к фармацевтам по вопросам здоровья жители Франции (39), Чехии (32) и Бельгии (31).

В Казахстане прием витаминов возглавляет список: 37%

тамақтануды бастағанын айтады. Сондай-ақ, респонденттер денсаулық сақтау мамандарынан кеңес сұрайтын болған: 23%-ы терапевтке, 12%-ы фармацевтке жүгінеді. Сауалнамаға қатысқандардың 18%-ы көбірек дәрі-дәрмек сатып ала бастады. Сауалнамаға қатысқандардың 15%-ы спортпен және сауықтыру бағдарламаларымен айналысуға уақыт бөлді. Салыстырып қарасақ, Өзбекстан тұрғындары былтыр дәрігер кеңестеріне және ағзаны тұрақты тексерулерге көп көңіл бөле бастағанын, сондай-ақ қазақстандықтар сияқты сау диетаны таңдай бастағанын атап өтті.

Covid-19 пандемиясынан кейінгі профилактикалық скринингтік тексерулер – теңізге құйған тамшыдай ма?

Кейінгі 12 айда қазақстандықтар тиімді емделу мүмкіндігін арттыру мақсатында денсаулықтың тиісті жай-күйін сақтау және ауруларды ерте сатыларда анықтау мәселесінде негізгі фактор саналатын профилактикалық медициналық тексеруден жиі өте бастаған. Бұл туралы қазақстандықтардың 19%-ы (Еуропа тұрғындарының 17%-ы, өзбекстандықтардың 22%-ы) мәлімдеді.

Алайда, Қазақстандағы профилактикалық медициналық көмек саласындағы істердің қазіргі жалпы жағдайы қандай? Қазақстандықтар қандай медициналық тексеруден өту керегін, сондай-ақ, олардың қайсы ұлттық денсаулық сақтау жүйесімен қамтылатынын біле ме? Әрине, қаралу көрсеткіштері белгілі бір сауалнаманың сақтандыру полисімен қамтылғанынан емес, ең дұрысы, тегін мемлекеттік қызмет түрінде оңай қолжетімді екендігіне байланысты. Жұртты профилактикалық тексеруден өтуге кедергі келтіретін себептерге қарамастан, скринингтік тексерулер өмірді сақтап қалуы мүмкін. Осылайша, кедергілерді анықтау денсаулық сақтау жүйесін жетілдіруде шешуші рөл атқарады, бұл 2023 жылғы денсаулық сақтау жағдайы туралы есепте айтылып отырғандай, өте қажет.

Еуропалықтардың шамамен 10-нан 9-ы тиісті профилактикалық медициналық көмекке қол жеткізе алмайды

Он қазақстандықтың алтауы (57%) медициналық профилактикалық тексеруден өтпейді (еуропалықтардың 44%-ы). Қазақстан тұрғындарының қалған 43%-ның тек 9%-ы өзіне қажетті барлық дәрігердің көмегіне жүгінетінін сеніммен айта алады (қалған еуропалықтардың 56%-ының 13%-ы). Бұл дегеніміз, қазақстандықтардың 91%-ы тиісті профилактикалық медициналық көмек алмайды деген сөз (Еуропа тұрғындарының 87%-ы). Өзбекстандықтар профилактикалық медициналық тексерулерге көбірек көңіл бөледі - сауалнамаға қатысқандардың 38%-ы профилактикалық тексерулердің қолжетімді түрлері аясында барлық дәрігерге баратынын айтып жауап берді. 37%-ы тек кейбір мамандарға баратынын, ал 25%-ы мүлдем бармайтынын айтты.

респондентов увеличили потребление витаминов за последние 12 месяцев. Каждый четвертый казахстанец (26%) говорит, что стал питаться более здоровой пищей. Респонденты также обращались за советом к специалистам здравоохранения: 23% – к своему терапевту, 12% – к фармацевту. Больше лекарств стали покупать 18% опрошенных. Занятиям спортом и оздоровительными программами посвятили время 15% опрошенных. Для сравнения: жители Узбекистана отметили, что за последний год стали уделять больше внимания советам врачей и регулярным проверкам организма, а также, как и казахстанцы, стали выбирать более здоровую диету.

Профилактические скрининговые обследования после эпидемии COVID-19 – капля в море?

За последние 12 месяцев казахстанцы стали чаще проходить профилактические медицинские осмотры, представляющие собой основной фактор в вопросе поддержания надлежащего состояния здоровья и выявления заболеваний на ранних стадиях с целью увеличения шансов на эффективное лечение. Об этом заявили 19% казахстанцев (17% жителей Европы, 22% узбекистанцев).

Однако каково общее текущее положение дел в сфере профилактической медицинской помощи в Казахстане? Известно ли казахстанцам, какие медицинские осмотры следует проходить, а также о том, какие из них покрываются национальной системой здравоохранения? Безусловно, показатели посещаемости в большой степени зависят от того, покрывается ли то или иное обследование страховым полисом или, в идеале, является ли оно легкодоступным в виде бесплатной государственной услуги. Вне зависимости от причин, удерживающих людей от прохождения профилактических осмотров, скрининговые обследования могут спасти жизнь. Таким образом, выявление барьеров играет решающую роль в совершенствовании системы медицинского обслуживания, что, как следует из доклада о состоянии здравоохранения в 2023 году, является чрезвычайно необходимым.

Примерно 9 из 10 европейцев не имеют доступа к надлежащей профилактической медицинской помощи

Почти шесть из десяти казахстанцев (57%) не проходят никаких медицинских профилактических обследований (44% европейцев). Лишь 9% из оставшихся 43% жителей Казахстана с уверенностью могут сказать, что они обращаются за помощью ко всем врачам, которые им необходимы (13 из 56% оставшихся европейцев). Это значит, что 91% казахстанцев не получают надлежащей профилактической медицинской помощи (87% жителей Европы). Узбекистанцы уделяют больше внимания профилактическим медосмотрам – 38% опрошенных ответили, что посещают всех врачей в рамках доступных им видов профилактических осмотров. 37% сказали, что посещают только некоторых специалистов, а 25% – вообще не посещают.

Қазақстандықтар еуропалықтарға қарағанда гинекологиялық тексеруден және жалпы денсаулықты тексеруден жиі өтеді, бірақ тіс дәрігеріне сирек барады

Скринингтің ең танымал процедурасы – гинекологиялық тексеру, қазақстандықтардың 80%-ы және еуропалықтардың 70%-ы одан үнемі өтеді (Өзбекстан тұрғындарының 23%-ы). Қазақстанда екінші орынды жалпы қан анализі 71% (Еуропада 42%, Өзбекстанда 45% үлесі бар екінші орын) алады. Әрбір алтыншы қазақстандық (64%) тұрақты түрде жалпы тексеруден өтіп тұратынын айтады, бұл осы қызмет түрін ең танымал үшінші профилактикалық қабылдауға айналдырып отыр (Еуропада орта есеппен 55%, Өзбекстанда бірінші орында - 58%). Стоматологиялық тексерулер ҚР-да жиі баратын медициналық тексерулер тізімінде төртінші орында: қазақстандықтардың 45%-ы тұрақты түрде өтеді (Еуропада 61%, Өзбекстанда 28% үлесі бар үшінші орында).

3 әйелдің тек 1-еуі ғана сүт безі обырын анықтау үшін тұрақты тексеруден өтеді

Әрбір екінші қазақстандық (50%) және он еуропалықтың сегізінше жуығы (79%) қатерлі ісік ауруын ең қорқынышты үштікке жатқызатынын ескерсек, қазақстандықтар ерте анықтауды қамтамасыз етуге көп көңіл бөле бермейді. Қазақстанда он ер адамның біреуі ғана (13%) простата скринингінен үнемі өтеді (Еуропада орта есеппен 33%, Өзбекстанда 5%). Сүт безі қатерлі ісігінің скринингінен 33%-ы, Еуропада 31%-ы, Өзбекстанда 6%-ы өтеді.

Алдын алу шараларына білімнің жетіспеушілігі мен қымбатшылық негізгі кедергі

Әр елде мотивтердің арақатынасында айтарлықтай айырмашылық бар, бұл халықты медициналық тексерулерге байыпты қарауға баулиды. Профилактикалық медициналық тексерулердің маңызы зор және сондықтан пайдалы деген тұжырым қазақстандықтардың 62%-ына және еуропалықтардың 64%-ына тексеруден өтуге жеткілікті себеп болып есептеледі. Жеке тәжірибе, яғни скринингтік тексерулер арқылы өткен денсаулыққа қатысты қандай

Казакстанцы чаще европейцев проходят гинекологические осмотры и обследования общего состояния здоровья, но отстают по стоматологическим осмотрам

Самой популярной процедурой скрининга является гинекологический осмотр, 80% казахстанок и 70% европейек регулярно проходят его (23% жительниц Узбекистана). Второе место в Казахстане занимает общий анализ крови – 71% (в Европе 42%, в Узбекистане также второе место с долей 45%). Каждый шестой казахстанец (64%) говорит, что регулярно проходит общий осмотр, что делает его третьим по популярности профилактическим приемом (в среднем 55% в Европе, в Узбекистане на первом месте – 58%). Стоматологические осмотры занимают четвертое место в списке наиболее часто посещаемых медицинских осмотров в РК: их регулярно проходят 45% (в Европе 61%, в Узбекистане на третьем месте с долей 28%).

Лишь одна из трех женщин проходит регулярный осмотр на предмет выявления рака молочной железы

Учитывая, что каждый второй казахстанец (50%) и почти восемь из десяти европейцев (79%) относят рак к тройке самых страшных болезней, казахстанцы на удивление мало делают для обеспечения раннего выявления. Только один из десяти (13%) мужчин Казахстана регулярно посещает скрининг простаты (в среднем 33% в Европе, в Узбекистане – 5%). Скрининг рака молочной железы проходят 33% женщин РК, в Европе – 31%, в Узбекистане – 6%.

Недостаток знаний и дороговизна как основные препятствия для профилактических мероприятий

В разных странах наблюдаются существенные различия в соотношении мотивов, которые побуждают население серьезно относиться к медицинским осмотрам. Убеждение в том, что профилактические медицинские осмотры имеют важное значение и поэтому полезны, является достаточной причиной для 62% казахстанцев и 64% европейцев, чтобы проходить обследования. Личный опыт, то есть случаи выявления каких-либо проблем со здоровьем в прошлом с помощью скрининговых обследований, подталкивает

да бір проблемаларды анықтау жағдайлары әрбір үшінші қазақстандық пен еуропалықты өз дәрігеріне жүгінуге итермелейді. Осылайша, денсаулық сақтау саласындағы маманның ұсынысы қазақстандықтардың 22%-ы мен еуропалықтардың 28%-ына сенімді болып көрінеді. Франция, Португалия және Ұлыбритания сияқты елдерде (әрқайсы 39%) денсаулық сақтау мамандарының тікелей ұсыныстары шешуші рөл атқарады.

Сауалнамаға қатысқандардың 44%-ы (қазақстандықтардың 57%-ы) профилактикалық тексерулердің қандай да бір түрінен мүлдем өтпейтініне анықтап қарасақ, профилактика ауқымын кеңейтуде негізгі кедергілер білімнің немесе хабардарлықтың жетіспеушілігі, сондай-ақ, тексерулердің қымбатшылығы байқалады.

Әрбір үшінші еуропалықтың мойындауы бойынша, олар өз жасын, жынысын, сақтандыру мәртебесін және денсаулық сақтау моделін ескере отырып, қандай тексерулерден өтуі керек немесе өтуі мүмкін екенін білмейді. Бұл әсіресе Чехияға (40%), Португалияға (38) және Қазақстанға (36) қатысты. Баға мәселесі әрбір төртінші еуропалыққа да едәуір проблема (23) - Румынияда (42),

Сербияда (38) және Қазақстанда (26%) медициналық қызмет ақысы профилактикалық тексерулерден өтуге кедергі келтіретін негізгі себеп болып отыр. Әрбір төртінші қазақстандық бас тартудың себебін уақыт тапшылығы (24%) деп түсіндірген, ал Еуропада бұл көрсеткіш 16%-ға тең. 13%-ына профилактикалық тексерулерге қатысудан бас тартудың себебі нашар диагнозды білуден қорқу екен (қазақстандықтардың 11%) және профилактикалық тексерулерден өту кезінде қатысушылардың осындай мөлшері ыңғайсыздық сезімін сезінеді (қазақстандықтардың 7%-ы).

Өзбекстанда дәрігерге үнемі барудан бас тартудың басты себебі деп респонденттер қаралуға себеп жоғын айтып жауап берген. «Маған бұл қажет емес» жауабы 59%-ға жеткен. (жаһандық деңгей - 32%, Қазақстанда - 20%).

Бірқатар себепке байланысты халықтың едәуір бөлігін ауруларды анықтаудың дәлелденген әдістерін қабылдау керегін сендіре түсу қажеттілігі туындайтындай, сондай-ақ, кәсіби тексерулерді де халыққа қаржылық жағынан қолжетімді ету қажеттілігі бардай әсер қалыптасады.

10 адамның 8-і болашақ денсаулық проблемаларын болжау үшін генетикалық тестілеуді қарастырады

Генетика адамның аурудың белгілі бір түрлеріне бейімділігін анықтауда шешуші рөл атқаруы мүмкін. Генетикалық тестілеу белгілі бір аурулардың пайда болу қаупін олар пайда болғанға дейін бірнеше жыл бұрын болжай алады. Сауалнамаға қатысушылардың басым көпшілігінің пікірінше, еуропалықтардың 82%-ы және қазақстандықтардың 80%-ы осындай тестілеуден өте алар еді, ал олардың 15%-ы өзгенін тексеру идеясына байланысты ыңғайсыздықты сезінер еді (Қазақстандықтардың 9%-ы).

каждого третьего казахстанца и европейца к обращению к своему врачу. И, наконец, рекомендация специалиста в области здравоохранения, которая является убедительной для 22% казахстанцев и 28% европейцев. В таких странах, как Франция, Португалия и Великобритания (по 39%), прямые рекомендации специалистов в области здравоохранения играют решающую роль.

При более детальном рассмотрении тех 44% опрошенных (57% казахстанцев), которые сказали о том, что они вообще не проходят какие-либо виды профилактических обследований, выясняется, что основным препятствием для расширения масштабов профилактики является недостаток образования или знаний, а также высокая стоимость обследований. По признанию каждого третьего европейца, они не знают, какие виды осмотров они должны или могут проходить с учетом их возраста, половой принадлежности, статуса страхования и модели общественного здравоохранения. Это особенно актуально для Чехии (40%), Португалии (38) и Казахстана (36). Вопрос стоимости также является проблемой для каждого четвертого европейца (23) - в Румынии (42), Сербии (38) и Казахстане (26%) счета за медицинское обслуживание являются основной причиной, препятствующей прохождению профилактических осмотров. Каждый четвертый казахстанец назвал причиной отказа нехватку времени (24%), в Европе - 16%. Для 13% причиной отказа от участия в профилактических осмотрах является страх узнать плохой диагноз (11% казахстанцев),

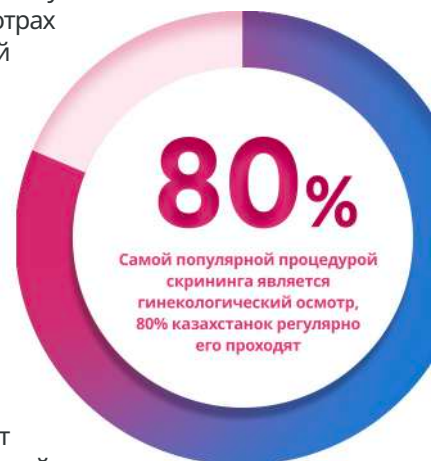
и такое же количество людей испытывает чувство дискомфорта при прохождении профилактических обследований (7% казахстанцев).

Примечательно, что в Узбекистане основной причиной отказа от регулярного посещения врачей опрошенные считают отсутствие показаний. Ответ «Мне это не нужно» составил 59% (глобально 32%, в Казахстане 20%).

В силу ряда причин создается впечатление, что значительную часть населения требуется убедить в необходимости принятия зарекомендовавших себя методов выявления заболеваний, а также сделать профосмотры более финансово доступными для населения.

8 из 10 человек рассматривают возможность проведения генетического тестирования для прогнозирования будущих проблем со здоровьем

Генетика может играть решающую роль в выявлении предрасположенности человека к определенным видам заболеваний. Генетическое тестирование может предсказать риск развития тех или иных заболеваний за годы до их появления. По мнению подавляющего большинства участников опроса (82% европейцев и 80% казахстанцев), они могли бы пройти такое тестирование, в то время как 15% из них испытали бы дискомфорт в связи с идеей проверки своих генов (9% казахстанцев). Главный аргумент людей,

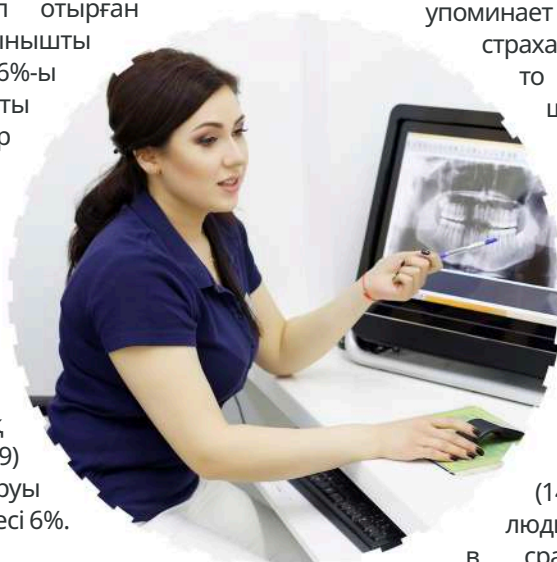

Мұндай тестілеуге қарсы адамдардың негізгі аргументтері: болашақта мұндай ауру болатынына сенбеушілік және ауру туындайтын қатерге қарамастан, олар туралы алдын ала білуге құлықсыз болу (12%).

Қатерлі ісік - ең қорқынышты ауру

Жалпы Еуропа тұрғындары дұрыс тамақтану және тұрақты негізде физикалық белсенділік сияқты шаралар өз денсаулық жағдайына профилактикалық әсер етуі мүмкін екенін түсінеді, демек, ауыр аурулардың даму қаупін азайтады. Еуропалықтар арасында онкологиялық аурулар ең үлкен алаңдаушылық тудырады. Шамамен әрбір екінші тұрғын (45%) оны бірінші орынға қояды, ал 79%-ы оны ең қорқынышты 3 ауруға енгізді. Испанияда (50%), Қазақстанда, Италияда және Чехияда (әрқайсы 48%-дан) қатерлі ісіктен қорқудың жоғары деңгейі байқалады. Бір қызығы, жасы ұлғайған сайын қатерлі ісіктен қорқу деңгейі төмендейді: 18-34 жаста 51% қатерлі ісік ең қорқынышты ауру деп аталады, 35-54 жаста - 47%, ал 55 жастан асқан топта - 38%. Бұл жағдайда әйелдер (49) қатерлі ісіктен ерлерге қарағанда айтарлықтай қауіптенеді (40).

Еуропалықтар арасында әрбір бесінші (18%) инфарктты негізгі қорқыныш деп сипаттайды (қазақстандықтардың 15%-ы), бұл әлемдегі әрбір алтыншы өлімнің себебі болғанына қарамастан айтылып отырған пікір. Одан кейін ең қорқынышты дерт деп еуропалықтардың 16%-ы (қазақстандықтардың 22%) инсультты атайды. Деменция, Альцгеймер және Паркинсон сияқты қартаюға байланысты аурулардың симптомдары кез келген жаста пайда болуы мүмкін екеніне қарамастан, қорқыныш шкаласы бойынша әлдеқайда төмен. Испанияда (16), Францияда (14) және Италияда (13) адамдар Альцгеймер ауруынан қорқады, бұл орташа еуропалық көрсеткішпен салыстырғанда (9) жоғары, Қазақстанда Альцгеймер ауруы туындауынан сақтанатындардың үлесі 6%.

Қазақстан мен Өзбекстан респонденттері арасындағы қызық айырмашылыққа назар аударсақ, қазақстандықтар физикалық аурулардан, яғни қатерлі ісік пен инсульттан қорқады. Ал өзбекстандықтар неврологиялық аурулардан қорқады екен, мысалы Паркинсон ауруы (23%) және деменция (22%).

Денсаулық сақтау жүйелеріне қанағаттанудың жалпы деңгейінің төмендеу үрдісі сақталып отыр

Жалпы алғанда, еуропалықтардың 61%-ы өз еліндегі денсаулық сақтау жүйесіне қанағаттанатынын айтқан. 2022 жылы орташа көрсеткіш 63%-ға тең болды, 2021 жылы 71% және 2020 жылы 74%. Еуропадағы денсаулық сақтау жүйесіне қанағаттанудың жалпы деңгейінің төмендеуі үшінші жыл қатарынан атап өтілді, бұл осы тенденцияны одан әрі зерттеу және шешу қажеттілігін көрсетеді. Сонымен қатар, бұл медициналық көмектің сапасын жақсарту туралы

противящихся такому тестированию, сводится к тому, что они предпочитают пребывать в неведении относительно потенциального риска для здоровья или заболеваний, с которыми они могут столкнуться в будущем (12%).

Рак – самое страшное заболевание

По всей видимости, жители Европы в целом осознают, что такие меры, как здоровый рацион питания и физическая активность на регулярной основе, могут иметь профилактическое воздействие на состояние их здоровья, а значит, и снизить риск развития серьезных заболеваний. Среди европейцев наибольшие опасения вызывают онкологические заболевания. Примерно каждый второй (45%) выдвигает его на первое место, а 79% включили его в топ-3 заболеваний, которых они боятся больше всего. Особенно высокий уровень боязни рака наблюдается в Испании (50%), Казахстане, Италии и Чехии (по 48%). Примечательно, что с возрастом уровень страха перед раком снижается. Так, в возрасте 18–34 лет 51% называют рак наиболее страшным заболеванием, в возрасте 35–54 лет – 47%, а в возрастной группе старше 55 лет – 38%. При этом женщины (49) опасаются рака значительно больше, чем мужчины (40).

Среди европейцев меньше чем каждый пятый (18%) упоминает инфаркт в качестве основного страха (15% казахстанцев), несмотря на то что он является причиной каждой шестой смерти в мире. Далее следует инсульт, которого больше всего опасаются 16% (22% казахстанцев). Заболевания, которые, как правило, ассоциируются с пожилым возрастом, такие как деменция, болезни Альцгеймера и Паркинсона, по шкале страхов располагаются гораздо ниже, даже притом, что симптомы могут проявляться практически в любом возрасте. В Испании (16), Франции (14) и Италии (13) больше всего люди опасаются болезни Альцгеймера в сравнении со среднеевропейским показателем (9) и 6% в Казахстане.

Интересно различие между респондентами из Казахстана и Узбекистана: если казахстанцы опасаются заболеваний физических – рак и инсульт, то узбекистанцы боятся неврологических заболеваний – болезнь Паркинсона (23%) и деменция (22%).

Сохраняется тенденция к снижению общего уровня удовлетворенности системами здравоохранения

В целом 61% европейцев на сегодняшний день удовлетворены системой здравоохранения в своей стране. В 2022 году средний показатель составил 63% против 71% в 2021 году и 74% в 2020 году. Снижение общего уровня удовлетворенности системой здравоохранения в Европе отмечается уже третий год подряд, что свидетельствует о необходимости дальнейшего изучения этой тенденции и решения проблемы. Причем речь идет не только о

ғана емес, сонымен қатар, еуропалықтардың денсаулығын бақылауға деген ынтасын нығайтуға деген талпынысы өскенінен хабар береді, өйткені денсаулық сақтау жүйесіне қанағаттанған адамдар профилактикалық медициналық көмекке жүгінеді.

Жекелеген елдер туралы айтатын болсақ, Бельгия (85), Швейцария (77) және Нидерланды (76) әлі де ешқандай ауытқуды сезінбестен қанағаттану тұрғысынан жетекші орынға ие екенін атап өткен жөн. Сонымен қатар, спектрдің төменгі шекарасында белгілі бір өзгерістер байқалады: 9-орында тұрған Ұлыбритания (67) 2022 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда 8 пайыздық тармаққа төмендеді, ал Португалия (53) мен Италия (51) 11 пайыздық тармаққа төмендеді. Рейтинге соңында болғанына қарамастан өз рейтингін жақсартқан елдер – Румыния (2022 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 39%, +8 тармақ), Қазақстан (2022 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 38%, +13 тармақ) және Сербия (34%, +3 тармақ 2022 жылғы көрсеткішпен). Польшада денсаулық сақтау жүйесі үш адамның біреуін ғана қанағаттандырады (32%), бұл 2022 жылмен салыстырғанда 3 тармаққа төмен.

Өзбекстанда сауалнамаға қатысқандардың 65%-ы жүйенің жұмысына риза екенін атап өтті. Еске салайық, бұл Өзбекстан тұрғындарының қатысуымен жүргізілген алғашқы зерттеу, сондықтан кейбір көрсеткіштердің динамикасын бақылау мүмкін емес.

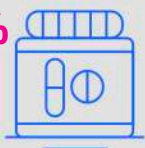
повышении качества медицинского обслуживания, но и об укреплении мотивации европейцев к большему контролю за своим здоровьем, поскольку лица, испытывающие удовлетворенность системой здравоохранения, с гораздо большей вероятностью будут прибегать к профилактической медицинской помощи.

Говоря об отдельных странах, следует отметить, что Бельгия (85), Швейцария (77) и Нидерланды (76) по-прежнему удерживают лидирующие позиции в плане удовлетворенности, не испытывая практически никаких колебаний. Вместе с тем в нижней границе спектра отмечаются определенные изменения: Великобритания (67), находящаяся на 9-м месте, потеряла 8 процентных пунктов в сравнении с показателями 2022 года, а Португалия (53) и Италия (51) опустились на 11 процентных пунктов. Единственными странами, которые улучшили свой рейтинг, несмотря на то что они составляют арьергард, являются Румыния (39%, +8 пунктов в сравнении с показателем 2022 года), Казахстан (38%, +13 пунктов) и Сербия (34%, +3 пункта). В Польше системой здравоохранения удовлетворен лишь один из трех человек (32%), что на 3 пункта ниже, чем в 2022 году.

В Узбекистане 65% опрошенных отметили, что довольны работой системы. Напомним, это первое исследование с участием жителей Узбекистана, поэтому отследить динамику некоторых показателей не представляется возможным.

ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАР ӨЗ ДЕНСАУЛЫҒЫН САҚТАУ ҮШІН АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫН ҚАБЫЛДАДЫ

37%

дәрумендерді тұтынуды көбейтті
увеличили
потребление витаминов

26%

дұрыс тамақтана бастады
стали питаться
более здоровой пищей

кеңес алу үшін
денсаулық сақтау
мамандарына жиі жүгінді

23% ЖАЛПЫ
ТӘЖІРИБЕЛІК ДӘРІГЕРГЕ
12% ФАРМАЦЕВТКЕ

чаще обращались
за советом к специалистам
здравоохранения

КАЗАХСТАНЦЫ ПРИНЯЛИ ПРОФИЛАКТИЧЕСКИЕ МЕРЫ ДЛЯ ПОДДЕРЖАНИЯ ЗДОРОВЬЯ

19%

профилактикалық
медициналық тексеруден
жиі өтетін болды
стали чаще проходить
профилактические
медицинские осмотры

18%

көбірек дәрі-дәрмек
сатып ала бастады
стали покупать
больше лекарств

15%

уақытын спорт пен
сауықтыру еміне арнады
посвятили время занятиям
спортом и оздоровительными
процедурами

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ШЫҒЫНДАРЫ ИНФЛЯЦИЯДАН ЗАРДАП ШЕКТІ МЕ?

- Қазақстандықтардың 42%-ы сауықтыру шығындарын қысқартқанын мәлімдеді
- 27%-ы спортпен шұғылдану шығынын қысқартқан
- 21%-ы дәрі-дәрмектен үнемдеуге мәжбүр

Соғыстар, инфляция, денсаулық сақтау жүйелеріне қанағаттанбау - өткен жыл өте ауыр және аласапыран болды. Еуропалықтар жағдайды шешуге тырысып, күнделікті өмірін қалай өзгертті? Олар күнкөріс деңгейінің жоғарылауы жағдайында денсаулық сақтау шығындарын қысқартуға мәжбүр болды ма? Еуропалықтар дәрі-дәрмектің қолжетімділігіне алаңдай ма? Қазіргі жағдайда олардың психологиялық денсаулығы қалай?

Экономикалық жағдай халықтың 59%-ын денсаулық сақтау шығындарын азайтуға мәжбүрлейді

Жеке қаржылық жағдайына қатысты алаңдайтын әрбір екінші еуропалық және экономикалық дағдарыстың одан әрі теріс салдарын күтетіндердің 40%-ы жеке шығынын, соның ішінде денсаулық сақтау шығынын қысқартуға мәжбүр. Осылайша, еуропалықтардың 14%-ы мен қазақстандықтардың 42%-ы бюджетке байланысты массаж немесе инемен емделу сияқты сауықтыру рәсімдерінің шығынын қысқартуға мәжбүр болғанын айтқан. Бұл процедуралар біреуге онша қажет емес болып көрінгенімен, еуропалықтардың спортқа (26%) және жаңа тағамға (35%) жұмсалатын шығындарды едәуір төмендетуі әлдеқайда алаңдаушылық туғызады, өйткені бұл күнделікті өмірдегі ең маңызды алдын алу шаралары саналады (27% және 19%). Балғын азық-түлік туралы айтатын болсақ, Чехия (36), Франция (37) және Германия (33) тұрғындары көп игіліктен қағылып отыр. Бұл ретте әрбір бесінші адам қазір дәрумендер мен минералды қоспаларға (ДМҚ) аз қаражат жұмсайтынын айтқан - Қазақстанда әрбір төртіншісі, яғни 26%-ы дәрі-дәрмек шығындарын қысқартты (қазақстандықтардың 21%-ы). Салауатты өмір салтын қолдау шығындары едәуір қысқарған мемлекеттердің қатарына Чехия (71), Румыния

РАСХОДЫ НА ЗДРАВООХРАНЕНИЕ ПАЛИ ЖЕРТВОЙ ИНФЛЯЦИИ?

- 42% казахстанцев заявили, что сократили расходы на оздоровление
- 27% урезали расходы на занятия спортом
- 21% экономят на лекарствах

Войны, инфляция, неудовлетворенность системами здравоохранения – минувший год выдался весьма серьезным и беспокойным. Каким образом европейцы изменили свою повседневную жизнь, пытались справиться с ситуацией? Были ли они вынуждены урезать расходы на здравоохранение в условиях повышения прожиточного минимума? Испытывают ли европейцы опасения по поводу доступности лекарственных препаратов? И как обстоят дела с их психологическим здоровьем в сложившихся условиях?

Экономическая ситуация вынуждает 59% населения сокращать расходы на здравоохранение

Каждый второй европеец, испытывающий опасения по поводу своего личного финансового положения, и 40% людей, которые ожидают дальнейших негативных последствий экономического кризиса, вынуждены сокращать отдельные расходы, в том числе и на здравоохранение. Так, 14% европейцев и 42% казахстанцев объясняют, что в связи с ограниченным бюджетом им пришлось урезать расходы на оздоровительные процедуры, такие как массаж или иглоукалывание. И хотя кому-то эти процедуры могут показаться не столь необходимыми, гораздо большее беспокойство вызывает тот факт, что европейцы в значительной степени уменьшили расходы на занятия спортом (26%) и свежие продукты питания (35%), поскольку речь идет о важнейших профилактических мерах в повседневной жизни (27 и 19% казахстанцев соответственно). Говоря о свежих продуктах питания, жители Чехии (36), Франции (37) и Германии (33) пошли на самые большие уступки. При этом каждый пятый заявил, что теперь расходует меньше средств на витамины и минеральные добавки (ВМД), в Казахстане – каждый

(67), Сербия (66) және Қазақстан (64) кіреді. Сонымен қатар, Еуропа тұрғындарының 41%-ы (Қазақстанда 36%) өз шығындарын қысқартпағанын айтады - бұл бірінші кезекте Нидерландыға қатысты, онда халықтың 55%-ы өз шығындары өзгеріссіз қалғанын айтып жауап берген, сондай-ақ Ұлыбританияда 51%-ы, Швейцарияда 49%-ы және Германияда 48%-ы осылай жауап берген.

Қазақстандықтар дәріханаларда дәрі-дәрмектің болу деңгейін жақсы деп санайды

Әр елде дәрі-дәрмектердің қолжетімділігіне қатысты алаңдаушылық туралы пікірлер түбегейлі ерекшеленеді. Жаһандық ауқымда сұралғандардың 41%-ы жағдайды «қатерлі», 47%-ы «қатерлі емес», тағы 12%-ы «сенімді емес» деп санайды. Ең үлкен алаңдаушылық - Португалия (56%), Чехия (53) және Германия (50) елдерінде тіркелген. Ұлыбритания (32), Сербия (27) және Қазақстан (24) бұған айтарлықтай аз алаңдайды екен.

Дәрі-дәрмектің қолжетімділігі туралы теріс пікірді практикалық тәжірибеге қаншалықты негізделгенін мұқият қарастырсақ, әрбір төртінші адам болашақта дәрі-дәрмекті ала алмаймын деп қорқатыны анық, бірақ олардың тек 19%-ы қажетті препаратты ала алмаған немесе олар қажетті дәрі-дәрмекті ала алмаған танысы барын айтқан.

Психологиялық денсаулықтың жақсаруы барлық жерде байқалады. Қазақстан 2022 жылмен салыстырғанда көрсеткішті жақсарту бойынша көшбасшылардың бірі

Алайда, барлық жағымсыз жаңалықтарға қарамастан, қуанышқа себеп табылған: 2022 жылғы деректермен салыстырғанда бүкіл құрлықтағы психологиялық денсаулық сапасы жалпы 10 пайыздық тармаққа жақсарған. Қазіргі уақытта еуропалықтардың 67%-ы өз психологиялық саулығын «жақсы» немесе «өте жақсы» деп бағалайды, 23%-ы оны «қанағаттанарлық» және 10-нан біреуі ғана «жаман» деп сипаттайды (Қазақстанда тиісінше 62%, 32% және 6%).

Сонымен қатар, ерлер арасында 73%-ы өз психологиялық жағдайын жақсы деп бағалайды, ал бұлай деп есептейтін әйелдердің үлесі 62% ғана. Сонымен қатар, жасы ұлғайған сайын психологиялық денсаулық жақсарады (55 жастан асқандардың тобында 75%) және оның деңгейі қаржылық қиындықтарға тап болғандарға қарағанда (73) материалдық әлауқаты жоғары адамдарда айтарлықтай жоғары (55). Басқалармен салыстырғанда еуропалықтардың 64%-ы психологиялық саулығы жақсы деп санайды, 5-тен 1-і оны нашар деп санайды, ал 16%-ы бұған күмәнданады.

Румыния (86) мен Сербия (80) Еуропадағы психологиялық денсаулық деңгейі бойынша көшбасшылар болып отыр -

четвертый, а 26% сократили расходы на медикаменты (21% казахстанцев). В число государств, где расходы на поддержание здорового образа жизни сократились более значительно, входят Чехия (71), Румыния (67), Сербия (66) и Казахстан (64). Вместе с тем 41% жителей Европы утверждают (36% в Казахстане), что не стали урезать свои расходы. В первую очередь это относится к Нидерландам, где 55% опрошенных заявили, что их расходы остались прежними, а также 51% в Великобритании, 49% в Швейцарии и 48% в Германии.

Казахстанцы считают ситуацию с наличием лекарств в аптеках хорошей

В разных странах мнения относительно обеспокоенности по поводу доступности лекарственных средств кардинально различаются. В глобальном масштабе 41% рассматривают ситуацию как «критическую», 47% - как «некритическую», еще 12% - «не уверены». Наибольшую обеспокоенность испытывают Португалия (56%), Чехия (53) и Германия (50). Значительно меньше обеспокоены этим Великобритания (32), Сербия (27) и Казахстан (24).

При более тщательном рассмотрении вопроса о том, насколько негативное восприятие доступности лекарств основано на практическом опыте, становится очевидным, что каждый четвертый высказывает опасение, что не сможет получить лекарство в будущем, но при этом лишь 19% из них в действительности не смогли получить необходимый им препарат или же знают кого-то, кто не смог получить нужные им лекарства.

Улучшение психологического здоровья наблюдается повсеместно. Казахстан - один из лидеров по улучшению показателя в сравнении с 2022 годом

Однако, несмотря на все плохие новости, повод для радости все же есть: в сравнении с данными за 2022 год качество психологического здоровья по всему континенту улучшилось в общей сложности на 10 процентных пунктов. В настоящее время 67% европейцев оценивают свое психологическое здоровье как «хорошее» или «очень хорошее», 23% описывают его как «удовлетворительное» и только один из десяти - как «плохое» (в Казахстане 62, 32 и 6% соответственно). При этом среди мужчин 73% характеризуют свое психологическое здоровье как хорошее, в отличие от 62% женщин. Кроме того, с возрастом психологическое здоровье улучшается (75% в возрастной группе старше 55 лет), и его уровень существенно выше у людей с высоким уровнем материального благополучия (73), нежели у тех, кто испытывает финансовые трудности (55). В сравнении с другими людьми 64% европейцев полагают, что состояние их психологического здоровья лучше, один из пяти считает его худшим, а 16% сомневаются в этом.

Румыния (86) и Сербия (80) являются лидерами по показателям уровня психологического здоровья в Европе - в обеих странах показатели значительно улучшились в сравнении с 2022 годом (+15 процентных пунктов в Румынии, +22 процентных пункта в Сербии).

қос елде де көрсеткіштер 2022 жылмен салыстырғанда айтарлықтай жақсарған (Румынияда +15 пайыздық тармақ, Сербияда +22 пайыздық тармақ). Қазақстанда 62%, өткен жылдармен салыстырғанда өсім 23 тармаққа жеткен.

Қатысушы елдердің ешқайсы кейінгі 12 айда психологиялық саулық деңгейінің төмендегенін байқамаған, дегенмен Нидерланды мен Ұлыбританияда бір пайыздық тармаққа өте аз өсім тіркеліп отыр. Психологиялық саулық жағдайының ең төменгі көрсеткіштері Польшада, Чехияда және Ұлыбританияда анықталды, олардың тек 57%-ы өз психологиялық саулығын «жақсы» деп бағалайды. Жалпы төмен бағалаумен қатар, Ұлыбританияда әрбір бесінші адам (19%) өз психологиялық саулығын «жаман» деп атайды.

Ең сапалы ұйқы - Қазақстанда және ол дағдарыстарға қарамастан бүкіл Еуропада жақсарып келеді

Жалпы психологиялық денсаулықтың жақсаруымен бірге ұйқының сапасы да жақсарады - осылайша, 10 адамның шамамен 7-і (68%) қазір жақсы ұйықтай алатынын мәлімдейді. 2022 жылы бұл көрсеткіш 65%-ға тең болған. Іс жүзінде барлық қатысушы елде бұл оң үрдіс алып отыр, бұл ретте ұйқы сапасының едәуір артуы Қазақстан мен Сербияда байқалады (Қазақстан - 2022 жылмен салыстырғанда 87%, +10 пайыздық тармақ; Сербия - 77%, +8 пайыздық тармақ 2022 жылмен салыстырғанда). Жалпы, ұйқы сапасы нашарлаған елдер - Швейцария (66%, 2022 жылмен салыстырғанда -6 пайыздық тармақ), Польша (64%, 2022 жылмен салыстырғанда -3 пайыздық тармақ) және Португалия (64%, 2022 жылмен салыстырғанда -1 пайыздық тармақ). Психологиялық саулық жағдайындағыдай, Ұлыбритания халқы да ұйқысының сапасы ең нашар екенін айтады (59). Алайда, нашар психологиялық денсаулық ұйқының сапасыздығына әкеледі деп нақты айту мүмкін емес, өйткені Польша мен Чехияда психологиялық денсаулық тұрғысынан төмен көрсеткіштерге қарамастан, ұйқының сапасы орташадан сәл төмен немесе одан да жоғары.

Қаржылық жағдай мен ұйқының сапасы туралы тәжірибелер арасындағы айқын байланыс байқалады: өзін «қаржылық тұрғыдан қауіпсіз» санатына жатқызатын адамдар материалдық қиындықтарға тап болғандарға қарағанда (73) жақсы ұйықтайды (60).

Еуропалықтар көп жағдайда жақсы ұйықтаса да, ұйқының болмауының ықтимал салдары әдетте бағалана бермейді: сауалнамаға қатысқандардың 45%-ы жеткілікті демалыстың болмауы мазасыздық деңгейінің жоғарылауына, депрессияның ушығуына әкелуі мүмкін екенін (44) және тіпті жүрек-қан тамырлары ауруларының қаупін арттыратынын біле бермейді (67).

В Казахстане – 62%, прирост по сравнению с прошлым годом составил 23 пункта.

Ни в одной из стран-участниц не было отмечено снижение уровня психологического здоровья в течение последних 12 месяцев, хотя в Нидерландах и Великобритании зафиксирован очень незначительный рост на 1 процентный пункт. Самые низкие показатели состояния психологического здоровья выявлены в Польше, Чехии и Великобритании, в которых лишь 57% оценивают свое психологическое здоровье как «хорошее». Наряду с низкой общей оценкой в Великобритании почти каждый пятый (19%) человек прямо называет свое психологическое здоровье «плохим».

Самое лучшее качество сна - в Казахстане, и оно улучшается по всей Европе, невзирая на кризисы

Одновременно с улучшением общего психологического здоровья наблюдается и улучшение качества сна. Так, примерно семь из десяти человек (68%) сейчас утверждают, что им удается хорошо выспаться. В 2022 году этот показатель составлял 65%. Практически во всех странах-участницах данная тенденция оказалась положительной, при этом наиболее существенное повышение качества сна наблюдается в Казахстане и Сербии (Казахстан – 87%, +10 процентных пунктов в сравнении с 2022 годом; Сербия – 77%, +8 процентных пунктов в сравнении с 2022 годом). В целом единственными странами, где качество сна ухудшилось, являются Швейцария (66%, –6 процентных пунктов по сравнению с 2022 годом), Польша (64%, –3 процентных пункта) и Португалия (64%, –1 процентный пункт). Как и в случае с состоянием психологического здоровья, население Великобритании также заявляет о самом низком качестве сна (59). Впрочем, нельзя однозначно утверждать, что плохое психологическое здоровье непременно влечет за собой плохое качество сна, так как в Польше и Чехии, несмотря на низкие показатели с точки зрения психологического здоровья, качество сна чуть ниже или даже выше среднего.

Прослеживается совершенно очевидная взаимосвязь между переживаниями по поводу финансового состояния и качеством сна: люди, относящие себя к категории «финансово благополучных», спят значительно лучше (73), нежели те, кто испытывает материальные трудности (60).

И хотя в большинстве своем европейцы хорошо спят, возможные последствия недосыпания, как правило, остаются недооцененными: 45% опрошенных не осведомлены о том, что недостаток отдыха может привести к повышению уровня тревожности, развитию депрессии (44) и даже повысить риск сердечно-сосудистых заболеваний (67).

Туыстары мен жақындары үшін алаңдаушылық қаржылық проблемалар мен геосаяси қақтығыстардан басым түседі

Еуропалықтардың бәрі ең үлкен алаңдаушылық тудыратын сұраққа жауап бере отырып, ең алдымен жақындарынан немесе достарынан айырылып қалу туралы уайымды айтады (62) (ҚР-да 67%, ӨзР 30%). Денсаулық мәселелері - екінші орында (54%) (ҚР-да 50%, ӨзР 29%), одан кейін жеке қаржылық проблемалар (51) (ҚР-да 62%, ӨзР 23%). Іс жүзінде әрбір екінші тұрғын (47) соғыстар мен геосаяси қақтығыстар салдарынан мазасызданады (ҚР-да 50%, ӨзР 9%). Мұндай алаңдаушылық әсіресе Украинамен ортақ шекарасы бар Польшада (65) және Румынияда (56) қатты сезіледі, бірақ Германия тұрғындары арасында да алаңдаушылық күшейе түскен (58). Жалпы макроэкономикалық деңгейде еуропалықтардың 40%-ы экономикалық дағдарысқа алаңдайды (ҚР-да 28%, ӨзР 6%). Шамамен әрбір үшінші тұрғын (32) денсаулық сақтау жүйесіндегі жеткізілім тапшылығына (ҚР-да 16%, ӨзР 6%) және экологиялық проблемаларға (ҚР-да 24%, ӨзР 16%) байланысты алаңдайды. Қазақстанда Еуропадағы орташа көрсеткіш 28% (Өзбекстанда 6%) кезінде жұмысынан айырылу (35%) туралы ойлар қатты алаңдаушылық туғызады. Тұтастай алғанда, португалдар ең үлкен алаңдаушылықты сезінеді, олар көптеген сценарий бойынша орташа көрсеткіштерге ие, ал голландиялықтар ең аз алаңдайтын болып шықты - олар екі есе аз мазасызданады (Еуропадағы орташа 5% көрсеткішімен салыстырғанда 13%).

Әйелдер ерлерге қарағанда мазасыздыққа көбірек ұшырайды, әсіресе жақын адамынан айырылу, жеке қаржылық жағдай және дәрі-дәрмек тапшылығы (ерлерге қарағанда +10%), сондай-ақ денсаулық жағдайы (+6%). Психологиялық денсаулығы нашар Еуропа тұрғындары қаржы мәселелеріне (психологиялық денсаулығы жақсы адамдармен салыстырғанда +22%), жұмысынан айырылуға (+12%) және өз денсаулығына (+10%) көбірек алаңдайды.

Бәрін ескерсек, еуропалықтар уайым-қайғысымен кімге жүгінеді? Еуропалықтардың көпшілігі үшін бұл бірінші кезекте достар немесе отбасы (49) (ҚР-да 38%), сондай-ақ олардың серіктестері (48) (ҚР-да 36%). Үшінші орында жалпы практика дәрігерлері тұр (13) (ҚР-да 5%). Сауалнамаға қатысқандардың 10-нан 1-ден азы (9%) психологиялық денсаулық саласындағы мамандарға өз тәжірибесі туралы айтады (ҚР-да 4%). Бес еуропалықтың бірі (21%) (ҚР-да

Страх за родных и близких преобладает над финансовыми проблемами и геополитическими конфликтами

Все европейцы, отвечая на вопрос о том, что вызывает у них наибольшее беспокойство, в первую очередь упоминают мысль об утрате близких или друзей (62) (в РК 67%, в РУз 30%). Вопросы здоровья – на втором месте (54%) (в РК 50%, в РУз 29%), далее следуют личные финансовые проблемы (51) (в РК 62%, в РУз 23%). Практически каждый второй (47) испытывает беспокойство из-за войн и геополитических конфликтов (в РК 50%, в РУз 9%). Особенно сильно такие опасения ощущаются в Польше (65) и Румынии (56), которые имеют общую границу с Украиной, однако среди жителей Германии также наблюдается повышенная обеспокоенность (58). В целом на макроэкономическом уровне 40% европейцев озабочены экономическим кризисом (в РК 28%, в РУз 6%). Примерно каждый третий (32) тревожится из-за дефицита поставок в системе здравоохранения (в РК 16%, в РУз 6%) и экологических проблем (в РК 24%, в РУз 16%). В Казахстане высокий показатель озабоченности вызывают мысли о потере работы (35%) при среднем показателе в Европе 28% (в Узбекистане 6%). В целом наибольшую тревогу испытывают португальцы, которые демонстрируют более высокие средние показатели по большинству сценариев, тогда как голландцы обеспокоены меньше всех – фактически они в два раза реже проявляют беспокойство (13% в сравнении с 5% в среднем по Европе).

Женщины в большей степени, чем мужчины, подвержены беспокойству, в особенности по поводу потери близкого человека, личного финансового положения и дефицита лекарств (+10% в сравнении с мужчинами), а также по поводу состояния здоровья (+6%). Жители Европы с ослабленным психологическим здоровьем более обеспокоены вопросами финансов (+22% в сравнении с людьми, обладающими хорошим психологическим здоровьем), потерей работы (+12%) и состоянием собственного здоровья (+10%).

С учетом всего, что их тяготит, к кому же обращаются европейцы со своими печальями? Для большинства европейцев в первую очередь это друзья или семья (49) (в РК 38%), а также их партнеры (48) (в РК 36%). На третьем месте находятся врачи общей практики (13) (в РК 5%). Менее одного из десяти (9%) опрошенных утверждают, что рассказывают о своих переживаниях специалистам в области психологического здоровья (в РК 4%). Один из пяти

37%) уайымын ешкімге айтпайды және оны мазалайтын мәселелерді ешкіммен талқыламайды, бұл 2022 жылғы 12%-дан (ҚР-да 2022 жылы 33%) едәуір көп.

Алайда, барлық қиындыққа қарамастан, көптеген еуропалық өз психологиялық денсаулығының болашағына оптимистік көзқараспен қарайды: 64%-ы (Қазақстанда 58%) оның жағдайы тұрақты болып қалатынына сенімді, ал әрбір төртінші адам оның бүгінгі жағдаймен салыстырғанда жақсаруы мүмкін екенін болжайды (ҚР-да - әрбір үшінші (33%). Сонымен қатар, 18-34 жас аралығындағы жас еуропалық азаматтардың жартысына жуығы уақыт өте келе олардың психологиялық денсаулығы жақсаратынына сенімді (46), ал 34-54 жас тобының өкілдері арасында бұл көрсеткіш 4-тен 1-іне тең, ал 55 жастан асқан адамдардың тек 10%-ы психикалық денсаулығы жақсы болады деп санайды.

Шығындардың азаюына қарамастан, дәріханаларға жүгіну жиілігінің шамалы өсуі

Дәрі-дәрмекшығындарынқысқартуға дайын болуаясында, сондай-ақ әрбір бесінші адамның (19%) (ҚР-да 18%) кейінгі 12 айда көбірек дәрі қабылдай бастағаны туралы жауабын ескерсек, еуропалықтардың дәріханаларға жүгіну жиілігі 2022 жылғы деректермен салыстырғанда 3 пайыздық тармаққа өсіпті. Қазіргі уақытта сауалнамаға қатысқан 10 (59) адамның 6-уы кем дегенде айына бір рет барамыз деп мәлімдейді. Көрсеткіштің ең көп өсімі Австрияда (2022 жылға қатысты + 7 пайыздық тармақ), Бельгияда (2022 жылмен салыстырғанда +6 пайыздық тармақ), Польшада, Қазақстанда және Сербияда (2022 жылмен салыстырғанда +5 пайыздық тармақ) байқалды, бұл ретте осы елдердің соңғыларында дәріханаға жүгіну саны барлық зерттелетін ел ішінде ең көбі саналады (79) (ҚР-да 63%). Испанияда (72) және Ұлыбританияда (47) жүгінулер саны өзгеріссіз қалды.

европейцев (21%) (в РК 37%) держит все в себе и не обсуждает ни с кем беспокоящие его вопросы, и это значительно больше, чем в 2022 году (12%) (в РК 33% в 2022 году).

Но, невзирая на все сложности, многие европейцы оптимистично настроены в отношении будущего своего психологического здоровья: 64% уверены (в Казахстане 58%), что их состояние останется стабильным, а каждый четвертый предполагает, что оно может даже улучшиться в сравнении с тем, что есть сегодня (в РК – каждый третий (33%). При этом среди молодых европейских граждан в возрасте 18–34 лет почти половина уверены, что со временем их психологическое здоровье станет лучше (46), а среди представителей возрастной группы 34–54 года такой показатель равен 1 к 4, и только 10% лиц в возрасте 55 лет и старше рассчитывают, что их психическое здоровье изменится в лучшую сторону.

Незначительное увеличение частоты обращений в аптеки, несмотря на сокращение расходов

На фоне сдерживаемой готовности урезать расходы на медикаменты, а также с учетом заявления каждого пятого (19%) (в РК 18%) о том, что за последние 12 месяцев они стали принимать больше лекарств, частота обращений европейцев в аптеки возросла на 3 процентных пункта в сравнении с данными за 2022 год. В настоящее время практически шесть из десяти (59) опрошенных утверждают, что посещают их не реже одного раза в месяц. Наибольшее увеличение показателя отмечено в Австрии (+7 процентных пунктов относительно 2022 года), Бельгии (+6 процентных пунктов), Польше, Казахстане и Сербии (по 5 процентных пунктов в сравнении с 2022 годом), при этом в последней из указанных стран число обращений в аптеку является наибольшим среди всех исследуемых стран (79) (в РК 63%). В Испании (72) и Великобритании (47) количество обращений осталось неизменным.

Респонденттердің 61%-ы дәріханаларға қосымша кеңес алу үшін ақы төлеуге дайын

2022 жылғы мәліметтермен салыстырғанда, еуропалықтар өз дәріханаларында жоғары сапалы қызметтеріміз жүзінде өзгерген жоқ деп санайды. Ең үлкен өзгеріс «картамен төлеу» саласында байқалады – дәл осы қызмет 2022 жылы ең көп сұранысқа ие болды, оның көрсеткіші 57%-ға тең болды. Қазіргі уақытта еуропалықтардың 63%-ы қолма-қол ақшасыз төлемді ең алғашқы шарт ретінде қарастырады. Бұл мүмкіндікті өз дәріханасынан Румыния (74), Испания (72) және Италия (69), Қазақстанда (65) талап етеді. Сонымен қатар, жеке стандартты рецепт бойынша дәрі-дәрмектерді тікелей өзінің фармацевтінен алу мүмкіндігі барған сайын кең таралып жатыр - бұл үштен бірінен астамы (36), атап айтқанда Сербияда (65), Румынияда (47) және Португалияда (45), ҚР-да (29%) байқалады. Дәрі-дәрмекті курьермен үйге жеткізуге сұраныс көрсеткіші тұтастай алғанда аздап өсті - 26-дан 27%-ға дейін, бұл ретте Қазақстан (41), Румыния және Нидерланды (40-тан) тұрғындары ерекше қызығушылық танытып отыр. Онлайн тапсырыстар әлі де 3 адамның 1-еуі үшін міндетті элемент болып қала береді (Румынияда 53%, ҚР 48%), сондай-ақ медициналық тексерулер мен өмірлік маңызды функциялардың көрсеткіштерін өлшеу (25) (ҚР-да 21%), сондай-ақ қосымша арқылы тапсырыс беру мүмкіндігі (24), (ҚР-да 35%). Бұл ретте, дәріханаларға жиі келіп түсетін өтініштерге қарамастан, денсаулыққа байланысты мәселелер бойынша жеке консультацияларға сұраныс деңгейі 35-тен 24%-ға дейін төмендеді, дегенмен Франция халқының 37%-ы мұндай қызметті қажет деп санайды (ҚР-да 20%). Олар дәріханаларда вакцинацияны жүргізудің негізгі жақтаушылары болып саналады (Еуропа бойынша орташа 23% көрсеткішімен салыстырғанда 52%-ға тең) (ҚР-да 9%).

Көп жағдайда дәріханалар әлі ұсынбайтын, бірақ болашақта ұсынуы мүмкін ақылы қызметтерге келетін болсақ, халықтың айтарлықтай үлесі (44%) жеке бас тақырыптары бойынша кеңес алу үшін төлеуге дайын екен, ал тағы 17%-ы бұған дайын және қажет деп санайды. Әрбір екінші адам косметика және тері күтімі бойынша кеңес алу үшін ақы төлеуді қарастырады. Еуропа халқының жартысынан көбі тамақтану бойынша (52) және дәрумен статусын бағалау (53) бойынша кеңес алғысы келеді. Жалпы, Румыния, Испания, Италия және Франция дәріхана қызметтері үшін ақы алуға қызығушылық танытып отырған елдер қатарында.

61% респондентов готовы платить за предоставление аптеками дополнительных консультаций

По сравнению с данными за 2022 год перечень услуг, которые европейцы высоко ценят в своих аптеках, практически не изменился. Наибольший сдвиг наблюдается в области «оплаты картой» – именно эта услуга была наиболее востребована в 2022 году, ее показатель составил 57%. В настоящий момент 63% европейцев рассматривают безналичную оплату как обязательное условие номер один. В наибольшей степени этой возможности от своей аптеки требуют Румыния (74), Испания (72) и Италия (69), в Казахстане (65). Кроме того, все большее распространение находит возможность получения отдельных стандартных рецептурных препаратов напрямую у своего фармацевта – за это выступает более чем каждый третий (36), в частности, в Сербии (65), Румынии (47) и Португалии (45), в РК (29%). Показатель спроса на доставку лекарственных средств на дом курьером в целом немного увеличился – с 26 до 27%, при этом особую заинтересованность проявляют жители Казахстана (41), Румынии и Нидерландов (по 40). Онлайн-заказы по-прежнему остаются обязательным элементом для одного из трех человек (в Румынии 53%, в РК 48%), так же как и медицинские обследования и измерения показателей жизненно важных функций (25) (в РК 21%), а также возможность заказа через приложение (24) (в РК 35%). При этом, вопреки участвующим обращениям в аптеки, уровень спроса на индивидуальные консультации по вопросам, связанным со здоровьем, уменьшился с 35 до 24%, хотя 37% населения Франции считают такую услугу необходимой (в РК 20%). Они же выступают главными сторонниками проведения вакцинации в аптеках (52% против 23% в среднем по Европе) (в РК 9%).

Что же касается услуг, которые в большинстве случаев аптеки пока не предоставляют, но в перспективе могли бы оказывать или взимать плату за них, то значительная доля (44%) готовы были бы платить за консультации по деликатным вопросам, причем еще 17% готовы в этом пойти дальше и считают это необходимым. Каждый второй человек рассматривает возможность оплаты консультаций по вопросам косметики и ухода за кожей. Немногим более половины населения Европы хотели бы получить консультации по вопросам питания (52) и оценки витаминного статуса (53). В целом наибольшую готовность к взиманию платы за аптечные услуги проявляют Румыния, Испания, Италия и Франция.

АЩЫ ШЫНДЫҚ: САУАЛНАМА ҚАТЫСУШЫЛАРЫ ДЕНСАУЛЫҚ ТУРАЛЫ БІЛІМІН ТЫМ АРТЫҚ БАҒАЛАЙДЫ

- Қазақстан тұрғындарының 16%-ы денсаулық туралы аз білетінін мойындайды
- 60%-ы денсаулық саласы туралы өзекті тақырыптарды бақыламайды

Денсаулық сақтау жүйелеріне деген сенімсіздіктің артуы, аурулардың алдын алу саласындағы айтарлықтай алшақтық, COVID-19 коронавирусының инфекциясының салдары, сондай-ақ инфляция салдарынан денсаулық сақтау шығындарының қысқаруы Еуропадағы денсаулық сақтау саласының алаңдатарлық мәселелеріне айналды. Қазіргі жағдайды ескерсек, Еуропа тұрғындарының денсаулық сақтау саласындағы білімі жеткілікті ме? Әлде олар білімін тым артық бағалай ма?

Сауалнамаға қатысқандардың 89%-ы денсаулық туралы білімі жақсы деңгейде деп санайды

Денсаулық және оны қорғау мәселелері бойынша хабардар болу – алдын-алудың маңызды факторы: себебі адамдар «қалыпты» деп не саналатынын білмесе, қай кезде маманға хабарласып, көмек сұрау керектігін қайдан біледі? Мәселен, 4 еуропалықтың 1-еуі денсаулық мәселелеріне қатысты «өте білімдімін» деп мәлімдейді, 64%-ы өзінің білімі азын-аулақ екенін растайды, ал тағы 11%-ы бұл мәселеден хабары аз екенін мойындайды. Сербия тұрғындары өз біліміне сенімі зор, бұл елде сауалнамаға қатысқандардың 37%-ы денсаулық туралы өте жақсы білімеміз деп санайды, сонымен қатар, Нидерланды (30) және Румыния (29) өкілдері де білім деңгейі жақсы екенін айтады. Ал бұған қарама-қарсы көрсеткіште Франция (18) және Қазақстан (16) орналасқан, мұнда денсаулық сақтау саласындағы білімін төмен деп бағалайтын адамдардың ең жоғары пайызы тіркелді.

ГОРЬКАЯ ПРАВДА: УЧАСТНИКИ ОПРОСА ПЕРЕОЦЕНИВАЮТ СВОИ ЗНАНИЯ О ЗДОРОВЬЕ

- 16% жителей Казахстана признаются, что мало знают о здоровье
- 60% не отслеживают актуальные темы здравоохранения

Все возрастающее недоверие к системам здравоохранения, значительный разрыв в области профилактики заболеваний, последствия пандемии COVID-19, а также урезание расходов на здравоохранение вследствие инфляции – настораживающие вопросы сферы здравоохранения в Европе. Учитывая текущее положение дел, обладают ли жители Европы достаточным уровнем знаний в области здравоохранения, на который они могут ориентироваться? Или же они думают, что знают больше, чем это есть в действительности?

89% опрошенных полагают, что обладают хорошим уровнем знаний о здоровье

Информированность по вопросам здоровья и его охраны представляет собой важнейший фактор профилактики, ведь если люди не знают, что именно считается нормальным, то откуда они могут знать, в какой момент следует обратиться к специалисту и попросить о помощи? Так, например, один из четырех европейцев утверждает, что является «весьма осведомленным» в том, что касается вопросов здоровья, 64% подтвердили бы свои скромные познания, и еще 11% признались, что мало разбираются в этом вопросе. Самыми уверенными в своих силах являются жители Сербии, в которой 37% опрошенных полагают, что обладают весьма неплохими знаниями в области здоровья, а также представители Нидерландов (30) и Румынии (29). На противоположном конце спектра находятся Франция (18) и Казахстан (16), где наиболее высок процент людей, оценивающих свои знания в области здравоохранения как низкие.

Еуропаның түрлі елінде жұрттың 63%-ы денсаулық сақтау тақырыбына қызығушылық танытады, өйткені олар соңғы оқиғалардан хабардар болуға тырысады немесе мұндай ақпаратты күнделікті өміріне маңызды деп санайды. Қалған 37%-ы әрдайым хабардар болу қажеттілігін сезінбейді (30) немесе денсаулыққа қатысты ақпаратты мүлдем маңызды емес деп санайды (7). Португалия (91), Италия (86) және Испания (84) өз денсаулығы туралы жақсы білім деңгейі бар екеніне сенімділік бойынша Еуропада жетекші орын алады.

Еуропадағы ауырсынуды басатын дәрілер туралы қауіпті жартылай білім. Қазақстан тұрғындары дұрыс жауаптар бойынша алғашқы үштікте

Ауырсынуды басатын дәрі-дәрмектермен өзін-өзі емдеу бізге күнделікті өмір сүруге көмектеседі, аздап ауырсыну мен жайсыздықтың алдын алады. Көптеген жағдайда олар оңай қолжетімді, ал Еуропаның бірқатар елінде оларды тіпті супермаркет кассасынан сатып алуға болады. Бірақ оларды тым жеңіл қабылдамау керек. Еуропада әрбір төртінші тұрғын анальгетиктерді тұрақты негізде қабылдайды, олардың 18%-ы оларды апта сайын қолданады, ал 7%-ы оларға күн сайын жүгінеді. Көбінесе Ұлыбританияда ауырсынуды басатын дәрілер қолданылады – халықтың 35%-ы оларды аптасына кемінде бір рет пайдаланады, одан кейін Польша (33) және Нидерланды (32) тұр. Бұл ретте қазақстандықтардың 18%-ы ауырсынуды басатын дәрілерді жиі қолданатынын атап өтті, 80%-ы сирек қабылдайды, 2%-ы мүлдем қабылдамаған. Адамдар ауруды басатын дәрілерге жүгінетін аурулардың ең көп таралған түрлеріне бас ауруын (64), тіс ауруын (43) және арқа ауруын (34) жатқызады. Қазақстанда бұл көрсеткіш тиісінше 63%, 58% және 19%.

Ауырсынуды басатын дәрілер мәселесіндегі елеулі және қауіпті олқылық – ацетилсалицил қышқылы (АСК) – бас ауруын жазу үшін кеңінен қолданылатын зат: оның қанды сұйылтатын қасиеттері бар екенін әрбір екінші еуропалық біле бермейді (47%) (ҚР-да 17%). 43% парацетамолдың қабынуға қарсы қасиеттері бар деп санайды (ҚР-да 54%). Бұл ретте респонденттердің көпшілігі оны антипиретик екенін біледі (79) (ҚР-да 91%), сондай-ақ ибупрофеннің қабынуға қарсы (70) (ҚР-да 75%) және антипиретикалық (63) қасиеттері туралы біледі (ҚР-да 71%). Айтпақшы, дене қызуына келетін болсақ; еуропалықтардың тек 38%-ы (қазақстандықтардың 21%-ы) ересектердегі дене қызу ретінде жіктелген температураның ең төменгі мәні 38° Цельсий екенін біледі. Сауалнамаға қатысқандардың 42%-ы 37,5°C және одан төмен температура, ал 19%-ы 38,5°C және одан жоғары температура деп болжайды.

Сату орындарында сатып алушылардың хабардар болу деңгейін арттыру әртүрлі ауырсынуды басатын дәрілерді қолданудың тиісті аспектілері туралы хабардарлықты жақсартудың тиімді әдісі болуы мүмкін, соның арқасында еуропалықтар өзіне қолайлы препаратты таңдай алады. Үй маңындағы дәріхана ауырсынуды басатын дәрілерді сатып алудың ең танымал орны саналады (64) (ҚР-да 36%), одан

В разных странах Европы 63% проявляют живой интерес к теме здравоохранения, поскольку они стремятся оставаться в курсе последних событий или потому, что считают такую информацию значимой для своей повседневной жизни. Остальные 37% не испытывают потребности всегда быть в курсе событий (30) или же вообще находят информацию, касающуюся здоровья, несущественной (7). Португалия (91), Италия (86) и Испания (84) занимают лидирующие позиции в Европе в плане уверенности, что обладают хорошим уровнем знаний о своем здоровье.

Опасное полужнание о болеутоляющих лекарствах в Европе. Жители Казахстана в тройке лидеров по правильным ответам

Самостоятельное лечение с использованием болеутоляющих лекарств помогает нам вести повседневную жизнь, не допуская проявления незначительных болей и неприятных ощущений. Во многих случаях они легкодоступны, а в ряде европейских стран их можно приобрести даже на кассе супермаркета. Но все же не следует воспринимать их слишком легкомысленно. В Европе каждый четвертый житель принимает анальгетики на постоянной основе, при этом 18% из них пользуются ими еженедельно, а 7% и вовсе прибегают к ним каждый день. Чаще всего болеутоляющие препараты используются в Великобритании – 35% населения употребляют их не реже одного раза в неделю, за ней следуют Польша (33) и Нидерланды (32). При этом 18% казахстанцев отметили частое применение обезболивающих, 80% редко принимают, 2% никогда не принимали. Наиболее распространенные виды недомоганий, для устранения которых люди прибегают к болеутоляющим препаратам, включают головную боль (64), зубную боль (43) и боль в спине (34). В Казахстане – 63, 58 и 19% соответственно.

Серьезным и, возможно, опасным пробелом в вопросе о болеутоляющих препаратах является ацетилсалициловая кислота (АСК) – вещество, широко используемое для лечения, в частности, головной боли: о том, что она обладает разжижающими кровь свойствами, не знает практически каждый второй европеец (47%) (в РК 17%). 43% также заблуждаются, считая, что парацетамол обладает противовоспалительными свойствами (в РК 54%). При этом большинство опрошенных верно определяют его в качестве жаропонижающего средства (79) (в РК 91%), а также осведомлены о противовоспалительных (70) (в РК 75%) и жаропонижающих (63) свойствах ибупрофена (в РК 71%). К слову, что касается жара: лишь 38% европейцев знают (21% казахстанцев), что самым низким значением температуры, классифицируемой как лихорадка, у взрослых является 38 градусов по Цельсию. 42% опрошенных предположили, что это температура 37,5 °C и ниже, а 19% – температура 38,5 °C и выше. Повышение уровня информированности покупателей в местах продаж могло бы стать действенным подходом для улучшения осведомленности о надлежащих аспектах применения различных болеутоляющих препаратов, благодаря чему европейцы могли бы выбрать подходящий для них препарат.

кейін ірі республикалық желіге кіретін дәріхана (35) (ҚР-да 76%) тұр.

Орташа бастапқы пульс туралы жоғары деңгейде хабардар болу

10 еуропалықтың шамамен 9-ы денсаулық сақтау саласындағы білімін жеткілікті деп бағалайтынын ескерсек, олар сау ересек адамда тыныштықтағы орташа пульсіннің қаншалықты маңызды екенін білуі керек деген ойға келеміз. Жоғары «бастапқы» немесе тыныштықтағы импульс жүрек-қан тамырлары ауруларының белгісі болуы мүмкін – әлемдегі өлімнің ең көп тараған себебі. Абырой болғанда, еуропалықтардың 77%-ы тыныштықтағы орташа пульс деп жүректің минутына 60-80 соққы («соққы/мин») жасау мәнін дұрыс атаған. Қалған респонденттер пульстің 100-120 соққы/мин (9) немесе қауіпті төмен – 20-40 соққы/мин (3) орташа мәні деп санауға бейім, респонденттердің 12%-ы бұл туралы білмейтінін мойындады. Сербтер (90) көбінесе дұрыс жауап берді, ал Қазақстан (73) және Ұлыбритания өкілдері өз білімін тереңдетуі керек (67). Осы ретте әйелдерге қарағанда жүректің ишемиялық ауруына бейім ер адамдар біршама дұрыс жауап берді (79-дан 74-ке дейін). Жас ұлғайған сайын қан қысымын өлшеудің маңызы мен жиілігі артып, тыныс алу кезінде орташа пульс туралы хабардарлық жақсаратыны таңғаларлық жағдай емес.

Пандемияның иммундық жүйеге ықтимал әсері әсіресе жастар арасында айқын байқалады

Әлемдік пандемия аяқталғаннан кейін психологиялық саулық пен ұйқы сапасының жақсаруы аясында оның жалпы халыққа ұзақмерзімді салдары қандай? Бұл сұраққа төрт еуропалықтың бірі (24%) (ҚР-да 17%) былай жауап береді: пандемияға дейінгі кезеңмен салыстырғанда, қазіргі уақытта олар суық тиіп, ауырып қалуға бейім. 18-34 жас аралығындағылар арасында бұл көрсеткіш одан да жоғары: еуропалық жастардың үштен бірінен астамы (34) қазір тез ауырып қаламыз деп санайды. Сонымен қатар, сауалнамаға қатысқандардың 11%-ы олардың суық тиюге ұшырауының пандемияға ешқандай қатысы жоқ деп санайды (ҚР-да 20%), ал еуропалықтардың 62%-ы пандемияға дейінгі жағдай сияқты ешқандай өзгерістерді байқамағанын айтып, жиі суық тиеді деген пікір білдірді. Еуропа тұрғындарының 39%-ы серіктесі ауырып қалса, инфекцияның алдын алу үшін физикалық жақындықтан

Аптека у дома является наиболее популярным местом покупки болеутоляющих средств (64) (в РК 36%), за которой следует аптека, входящая в крупную республиканскую сеть (35) (в РК 76%).

Хорошая осведомленность о среднем исходном пульсе

Принимая во внимание, что примерно девять из десяти европейцев оценивают свои знания в сфере здравоохранения как достаточные, они, по всей видимости, должны быть в курсе того, какое значение имеет средний пульс в состоянии покоя у здоровых взрослых людей. Учащенный исходный пульс, или пульс в состоянии покоя, может быть признаком сердечно-сосудистых заболеваний – самой распространенной причины смерти в мире. К счастью, 77% европейцев верно называют значение в 60–80 ударов в минуту (уд/мин) как средний пульс в состоянии покоя. Остальные респонденты склонны считать средними значениями либо повышенный пульс в 100–120 уд/мин (9), либо опасно низкий – 20–40 уд/мин (3), 12% респондентов заявили, что не имеют понятия об этом. Сербь (90) чаще всего дают верный ответ, в то время как представителям Казахстана (73) и Великобритании (67) стоит углубить свои знания. При этом мужчины, которые в большей степени, чем женщины, предрасположены к ишемической болезни сердца, оказались чуть более успешными в определении правильного ответа (79 против 74). Не вызывает удивления то обстоятельство, что с возрастом увеличиваются важность и частота измерений артериального давления, а также улучшается осведомленность о среднем пульсе в состоянии покоя.

Предполагаемое воздействие пандемии на иммунную систему особенно выражено среди молодежи

На фоне улучшения состояния психологического здоровья и качества сна по окончании мировой пандемии каковы ее ощутимые долгосрочные последствия для населения в целом? На этот вопрос один из четырех европейцев (24%) (в РК 17%) дает следующий ответ: в сравнении с периодом, предшествовавшим пандемии, в настоящее время они чувствуют себя более восприимчивыми к простудным заболеваниям. Среди лиц в возрасте 18–34 лет этот показатель еще выше: свыше трети (34) европейской молодежи полагают, что теперь они заболевают намного быстрее. Вместе с тем 11% опрошенных считают, что их

аулақ болуға тырысады. Әрбір үшінші адам (32) сүйісуге тыйым салмайды, ал тағы 30%-ы суық тисе де, жыныстық қатынастан бас тартқысы келмейді. Нидерланды мен Австрия (67), сондай-ақ Швейцария (66) тұрғындары науқас серіктеспен жақын қарым-қатынаста болу ықтималдығы жоғары, ал Қазақстанда бұл көрсеткіш тек 52%-ға жетеді, тек Польша (51%) мен Ұлыбританияда (48%) бұл көрсеткіш төмен. Әр елде ер адамдар әйелдерге қарағанда ауруға қарамастан (64) жақын өмірді жалғастыруды жөн көреді (56), ал 18 бен 34 жас аралығындағы адамдар (29) орта (39) және жасы жоғары адамдарға қарағанда (50) серіктесінен инфекция жұқтырып алу ықтималдығы туралы алаңдамайды.

ҚР-да дәрігердің қабылдауына онлайн жазылу көрсеткіші орташа еуропалық деңгейден жоғары

Денсаулық сақтау мәселелеріне көбірек қызығушылық танытатын елдер медицина саласындағы инновацияларға автоматты түрде ашық болуы керектей көрінеді, бірақ мұқият қарастырғанда, күрделі жағдайға тап боламыз. Мәселен, Чехияда тұрғындардың көпшілігі электронды рецептілерді белсенді қолданатын елдердің қатарына кіреді – халықтың 76%-ы (Еуропа бойынша орташа көрсеткіш 48%, ҚР-да 15%, Өзбекстанда 8%), ал Қазақстан дәрігердің қабылдауына онлайн жазылу көрсеткіштерін орташадан жоғары деңгейде ұстап тұр (52%, Еуропа бойынша орташа мән 45%, ӨзР 13%). Жалпы алғанда, электронды рецепттер және онлайн режимінде дәрігерге жазылу мүмкіндігі ең аз поляризацияланған медициналық қызметтердің бірі саналады, Еуропа халқының жартысына жуығы оларды пайдаланады және сәйкесінше 16 және 15 пайызы ғана ауысудан бас тартады. Веб-камера арқылы кеңес беру қызметтері әлдеқайда аз көрсетіледі немесе әлі таралып үлгермеген. Бүгінгі таңда адамдардың тек 8%-ы өз дәрігерімен Интернет бойынша кеңеседі (ҚР 7%, ӨзР 9%), ал тағы 44%-ы болашақта бұл қызмет түріне ауыса алады деп есептейді. Еуропалықтардың 49%-ы мұндай қызметті әлі пайдалана алмайды немесе оған қатты қарсылық білдіреді. 2022 жылы сауалнамаға қатысқандардың 64%-ы цифрлық кеңес алу үшін дәрігерге баруға дайын болды.

подверженность простудным заболеваниям не имеет никакого отношения к пандемии (в РК 20%), а 62% европейцев ответили, что не заметили никаких изменений и простужаются так же часто, как и до пандемии.

39% жителей Европы стараются предотвратить заражение инфекцией, если их партнер болен, воздерживаясь от физической близости. Для каждого третьего человека (32) поцелуи не являются запретом, а еще 30% не желают воздерживаться от полового акта из-за простуды. Жители Нидерландов и Австрии (67), а также Швейцарии (66) с наибольшей вероятностью вступят в интимную близость с заболевшим партнером, тогда как в Казахстане этот показатель достигает лишь 52%, ниже только Польша (51%) и Великобритания (48%). В разных странах мужчины с большей долей вероятности предпочитают продолжить интимную жизнь (64), несмотря на болезнь, нежели женщины (56), а люди возрастной группы от 18 до 34 лет (29) в меньшей степени переживают по поводу вероятности заразиться простудой от партнера, в отличие от людей среднего (39) и старшего (50) возраста.

Показатель онлайн-записи на прием к врачу в РК выше среднеевропейского уровня

Казалось бы, что страны, которые больше интересуются вопросами здравоохранения, должны быть автоматически более открыты для инноваций в области медицины, но при внимательном рассмотрении открывается более сложная картина. Так, например, Чехия входит в число стран, где большинство людей уже активно пользуются электронными рецептами – 76% населения (при средней по Европе цифре в 48%, в РК 15%, в Узбекистане 8%), а Казахстан демонстрирует показатели онлайн-записи на прием к врачу на уровне выше среднего (52% против 45% в среднем по Европе, в РУз 13%). В общем и целом электронные рецепты и возможность записи на прием к врачу в онлайн-режиме входят в число наименее поляризованных медицинских услуг, почти половина населения Европы уже используют их, и только 16 и 15% соответственно отказываются переходить на них. Гораздо менее популярны либо пока не получили распространения услуги консультаций через веб-камеру. На сегодняшний день только 8% людей консультируются со своим врачом по интернету (РК 7%, РУз 9%), а еще 44% считают, что в будущем они могут перейти на этот вид услуг. 49% европейцев еще не могут воспользоваться такой услугой или категорически возражают против нее. В 2022 году 64% опрошенных были готовы обратиться к врачу за консультацией с использованием цифровых технологий.

ҚОРЫТЫНДЫ

Тұтастай алғанда, STADA Health Report 2023 зерттеуінің деректері Қазақстанның Еуропа елдерінің көпшілігі сияқты денсаулық сақтау саласындағы үрдістерді ұстанатынын айғақтап отыр. Әрине, айырмашылықтар бар. Қазақстандық респонденттер өз денсаулығына қатысты неғұрлым оптимистік көзқараспен, ауруларды диагностикалаудың жаңа технологиялары мен тәсілдеріне ашықтығымен, ресми медицинаның ұсынымдарын ұстануға және дәрігерлерге баруға дайындығымен ерекшеленеді. Саяси және экономикалық турбуленттіліктің осы күрделі кезеңінде қазақстандықтар дәріханаларға жиі барып, профилактикалық медициналық тексеруден өте бастады, дегенмен олар дәрі-дәрмектерге, сауықтыру рәсімдеріне, дәрумендер мен спортқа шығындарды азайтуға мәжбүр болды.

Дегенмен, қазақстандықтардың жартысынан көбі скринингтің қандай түрлері қажет екенін білмеуінен, медициналық қызметтердің қымбаттығы мен уақыттың жетіспеуі себебінен профилактикалық тексерулердің қандай да бір түрінен өтпейді. Алайда, дағдарыстарға қарамастан, сауалнамаға қатысқандардың психологиялық саулығы барлық жерде жақсарып келеді. Ал ұйқының ең жақсы сапасы – Қазақстанда.

Сауалнамаға қатысқан елдердің көпшілігінде денсаулық сақтау жүйесінің жұмысына қанағаттанудың жалпы деңгейінің төмендеу үрдісі сақталып отыр. Бұл

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В целом данные исследования STADA Health Report 2023 свидетельствуют о том, что Казахстан следует тем же тенденциям в области здравоохранения, что и большинство европейских стран. Конечно, есть и отличия. Респондентов из Казахстана отличает более оптимистичный настрой в отношении собственного здоровья, открытость новым технологиям и подходам в диагностике заболеваний, готовность следовать рекомендациям официальной медицины и посещать врачей. В это непростое время политической и экономической турбулентности казахстанцы в целом стали чаще посещать аптеки, проходить профилактические медицинские осмотры, хотя вынуждены сокращать расходы на медикаменты, оздоровительные процедуры, витамины и спорт.

При этом более половины казахстанцев не проходят каких-либо видов профилактических обследований по причине незнания, какие виды скрининга им нужны, высокой стоимости медицинских услуг и нехватки времени. Однако повсеместно улучшается психологическое здоровье опрошенных, несмотря на кризисы. А самое лучшее качество сна – в Казахстане.

В большинстве опрошенных стран сохраняется тенденция к снижению общего уровня удовлетворенности работой системы здравоохранения. Она характерна и для Казахстана – удовлетворенных чуть больше четверти респондентов, однако число

Қазақстанға да тән – респонденттердің төрттен бірінен сәл астамы қанағаттанған, алайда наразы адамдар саны былтырғымен салыстырғанда азайып келеді және бұл белгілі бір оптимизмді тудырады.

STADA Health Report 2023 зерттеуі Денсаулық сақтау мамандарына адамдардың мінез-құлқын, олардың фармацевтикалық және медициналық сауат деңгейін, олардың қажеттіліктері мен денсаулығына қатысты алаңдаушылықтарын терең түсінуге көмектесетін деректерді қамтиды, бұл жалпы денсаулық сақтау жүйесін жақсартуға, оны үздік етуге және халықтың мүдделеріне бағыттауға мүмкіндік береді. Зерттеу журналистерге денсаулық сақтау тақырыбында материалдар дайындау және ойталқы жасау үшін көптеген ақпарат береді. Бұл зерттеу STADA компаниясына науқастар мен медицина қызметкерлерінің тілегін бұдан да жақсырақ қанағаттандыруға мүмкіндік береді және бұл жұмыс кейінгі жылдары да жалғасын табады.

недовольных снижается по сравнению с прошлым годом, и это вызывает определенный оптимизм.

Исследование STADA Health Report 2023 содержит данные, которые могут помочь специалистам общественного здравоохранения лучше понять поведение людей, уровень их фармацевтической и медицинской грамотности, их потребности и опасения по отношению к своему здоровью, что в целом дает возможность улучшить систему здравоохранения, сделать ее более чуткой и ориентированной на интересы населения. Исследование дает много информации журналистам для подготовки материалов на тему здравоохранения и поводов для размышления. Данное исследование позволяет компании STADA еще лучше отвечать ожиданиям пациентов и медицинских работников, и эта работа будет продолжена в последующие годы.

STADA Казахстан
Han Tengri 55b
050043 Almaty, Kazakhstan
Tel.: +7 (727) 2222-100
e-mail: almaty@stada.kz
www.stada.kz

STADA Казахстан
050016, Республика Казахстан, г. Алматы, ул. Хан-Тенгри, 55б
Тел.: +7 (727) 2222-100
e-mail: almaty@stada.kz
www.stada.kz

CARING FOR PEOPLE'S HEALTH